

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 49

6. prosinca 2018.

cijena 200 Ft

FOTO: KRISTINA GOHER

3. stranica

HOŠIG proslavio 25. godišnjicu postojanja

Mladina pred Celjanskom Marijom

11. stranica

Martinje u Martincima

12. stranica

Praktične vježbe u Serdahelu

14. stranica

Komentar

Adventska gužva

Gledajući pozivnice, maile na kompjuteru ove dane, čovik bi mogao misliti da su naše zajednice širom Gradišća malo zgubile vrimensku čut. U ovjajni decembar, izgleda sve se mora nutrasuvati, nutrarinuti, nutravrić još pred novim ljetom.

Najprlje, skoro u svakom selu pozivaju na adventski koncert. „U tajnosti“ izajdu iz tiska još i dvi knjige, ke su svakako važne i unikatne za naše ljude, tako da se čekaju i prezentacije. Ov vikend stojimo još pred farskim shodišćem pred oltar Putujuće Celjanske Marije u Gornjem Četaru, a isti dan je najveći sastanak Hrvatov Jursko-mošonsko-šopronske županije. U ov čas mislim da bi svaki novinar morao imati svojega dublera. Sad se drži i regionalno diče naticanje za niže razrede s temom recitacije za advent i Božić. Moraju zasjedati i zastupništva hrvatskih samoupravov, polažući račun o svojem djelovanju i na javni tribina, a i zvanaredna sjednica „sili“ skupščinu Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj. Zvana toga svakarčkovi izleti nas peljaju u zagrebački, bečki adventski sajam, i to se ne more izostaviti iz žitka, naravno. A što nalize prošloga vikenda, tribi rič posuditi za šopronski stručni sastanak odgojiteljic, na nardarsko predavanje pri završetku Prvoga svitskoga boja, na nažganje prve adventske sviće u društvu Hrvatov iz Austrije i Hrvatske u Hodočasnoj crikvi Koljnofa, o županijskom folklornom festivalu, a i o pozivu „Na devet“, kot i na židanski svetak veteranaov i katanov u čast sv. Barbare. Ni jako mjesta za stanku, za zdihavanje, na trenutke pažnje, nježnosti, a pogotovo nij' vrimena za meditiranje. Redom će se nažgati i druge adventske sviće, poslušat ćemo zборе ki će si odjačiti repertoar, kojega su si zavježbali u minuli tajedni, popit ćemo zakipljeno vino, vrući tej, stavit ćemo u zube kusić pečenoga, koje su brižljive ruke pripravile za nas. Obisit ćemo na stijenu kalendar za 2019. ljetu, a nad našimi glavami s takovom brzonom će odletiti svetki da gor nećemo upametzeti. Ne znam kako je ovo sve s vami, ali mislim da i ovu adventsku gužvu mora nekako čovik preživiti...

Tihó

Glasnikov tjedan

U prvoj smo prosinačkoj nedjelji! Brzo prolaze kalendarke godine i već su pred nama opet brojni adventski koncerti, okupljanja, Božić i Nova godina, a onda balovi sve do Čiste srijede u ožujku.

I tako redom... do novoga prosinca!

Upalili smo prvu adventsku svijeću, ako smo, jer nisu svi robovi globalizacijskih trendova, i zagledani u njezin plamen zastali... Neki sami, a neki sa svojim najbližima oko sebe. Što bi trebalo napisati u kolumni tjednika Hrvata u Mađarskoj u ozračju prve adventske svijeće? Riječi nade i iščekivanja! Zadovoljstva godinom koja je iza nas. Sve to zajedno jer došašće je vrijeme mira, nagrada, darova, svjetla, lampiona i snijega.

Prozori su oko nas već okićeni, a oni rijetki krenuli su na jutarnje zornice. Adventski sajmovi zovu svojim šarenilom, pomutnjom zvuka i mirisa svega i svačega. I ne znam tko ima toliko vremena da ih posjeti, posjećuje... Toliko ih ima u ponudi. Netom smo počeli kupovati ili naručivati poklone i poklončiće. Blac Friday je iza nas s onim golemim popustima, bar ih mi laici takvima čitamo.

U ovim hladnim danima, i pomalo zahlađenim odnosima premijer Viktor Orbán posjetio je Hrvatsku, a predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković, dok pišem ove retke, danas je 3. prosinca, 5. prosinca dolazi u Mađarsku na konferenciju koja će se održati u Mađarskom parlamentu, a povodom 150. obljetnice Ugarsko-hrvatske nagodbe iz 1868. godine. Premijer je u Zagrebu od 3. do 4. prosinca domaćin sastanka na vrhu Srednjoeuropske inicijative (SEI). Tijekom dva dana održat će niz bilateralnih susreta u Banskim dvorima. U utorak, 4. prosinca, pre-

mijer Plenković sudjelovat će na Poslovnom forumu SEI-a pod nazivom „Inovacijama do konkurentnosti“, u organizaciji Hrvatske gospodarske komore, a potom će predsjedati sastankom na vrhu Srednjoeuropske inicijative na temu „Izgradnja sigurnosti, jačanje gospodarstva, omogućavanje napretka“, koji će se održati u Hotelu Westin. Premijer Plenković pozvao je premijera Orbána u Hrvatsku te se mađarski premijer, 3. studenoga, nakon sastanka s hrvatskim premijerom, sastao i s hrvatskom predsjednicom Kolindom Grabar-Kitarović i predsjednikom Hrvatskog sabora Gordanom Jandrokovićem. S premijerom Orbánom u vladinu izaslanstvu bio je i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga.

„U ovim hladnim danima, i pomalo zahlađenim odnosima premijer Viktor Orbán posjetio je Hrvatsku.“

Srednjoeuropska inicijativa osnovana je 1989. godine u Budimpešti, a u njezinu je članstvu osamnaest država: Albanija, Austrija, Bjelorusija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Češka, Hrvatska, Italija, Mađarska, Makedonija, Moldova, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Srbija i Ukrajina. „Izgradnja sigurnosti, jačanje gospodarstva, omogućavanje napretka“ bio je tematski okvir zagrebačkog sastanka održanog 3. i 4. prosinca.

Viktor Orbán primio je 26. studenoga zastupnika Mađara u Hrvatskom saboru i predsjednika Demokratske zajednice Mađara u Hrvatskoj Roberta Jankovića, a u priopćenju koje je izdao Ured premijera, a prenio MTI, stoji između ostaloga da su razmotrili pomoć mađarske vlade pri ostvarenju strategije razvoja regije i gospodarstva koju provodi DZMH, s posebnim naglaskom na obnovi crkve u Laslovu, gradnji omladinskoga središta u Kopačevu i razvoj osječčkoga Prosvjetnog i kulturnog središta Mađara.

Na razgovorima je naglašeno da iako između Hrvatske i Mađarske – unatoč povijesnom prijateljstvu – ima nekoliko spornih pitanja, ona ne utječu na položaj nacionalnih manjina u dvije države, i u tome ozbiljnu ulogu ima rad DZHM.

Branka Pavić Blažetin

„Hrvatska, ljubavi moja,
i ovdje sam tvoj sin“

Svečanost otvaranja „Tjedna hrvatske kulture“ i proslave HOŠIG-ove 25. godišnjice

Dana 26. studenoga 2018. u predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đakcoga doma svečano je otvorena uobičajena školska manifestacija „Tjedan hrvatske kulture“, koji je ove godine usredotočen na 25. obljetnicu postojanja ove ustanove. Na svečanosti su među inima bili zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén, izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, državna tajnica za političke poslove Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Zdravka Bušić, povjerenik ministra vanjskih poslova i trgovine Mađarske za razvoj politike susjedstva, ujedno i supredsjedatelj mađarskog dijela Međuvladina mješovita odbora Ferenc Kalmár, glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh, te pojedini ravnatelji HOŠIG-ovih prijateljskih škola. Tjedan hrvatske kulture financijski su podupirali: Fond ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa, Hrvatska samouprava Budimpešte, Hrvatske samouprave II. i IX. okruga.

Nakon intoniranja hrvatske i mađarske himne, uzvanike je pozdravila ravnateljica Ana Gojtan, koja je istaknula da je nasljedstvo predaka i odgovornost kojom treba znati pametno gospodariti. Podsjetila se onih povijesnih razdoblja kada je u gradovima, a i u selima Mađarske obitavalo jako hrvatsko građanstvo. Ovo je građanstvo pridonijelo građanskom razvoju Mađarske. Njegovi su temelji bili znanje, kreativnost, ili današnjim riječima rečeno: sposobnost poduzetništva, inovacija te volja da se svojim nacionalnim kulturnim vrednotama obogaćuje zemlja koja ih je primila. Ali ne samo vrijednostima nego darovitošću, marljivošću, gospodarskim uspjesima. Dodala je da su nakon mnogo godina ciljevi isti. Budući da se pozivu nije mogla odazvati predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović, ona je u pismenom obliku čestitala školi na ovoj lijepoj godišnjici. Zamjenik premijera Mađarske Zsolt Semjén u svome prigodnom obraćanju istaknuo je da je ovaj jubilej važan i zbog toga što svaka autohtona narodnost svojstvena je vrijednost, što je i državotvorni čimbenik, koje ujedno pridonosi bogatstvu Mađarske i mađarskoga naroda. Dodao je kako želi zahvaliti Hrvatima u Mađarskoj da svojom prekrasnom kulturom i duhovnošću, što je njihovo hrvatsko nasljeđe, obogaćuju Mađarsku i jednako tako i mađarski narod. Iskazao je svoju radost što je među svojim hrvatskim prijateljima jer, kako reče Semjén, ne postoji još jedno takvo sudbinsko zajedništvo kao što je mađarsko i hrvatsko, jer osam stoljeća jedna država, ista sudbina i jedno povijesno poslanstvo. „I ako razmotrimo predstojeće iza-

Najmlađi na sceni

zove, i u ovome trenutku, jednako tako kao i stoljećima unazad kada smo zajednički poput štita branili Europu od Turskoga Carstva, i danas skupa branimo svoje južne granice“ – naglasio je Semjén. „Dvadeset i pet godina u čovjekovu životu mnogo je, a što to znači u vremenu života jedne školske ustanove, jednog obrazovnog središta, možemo danas vidjeti upravo ovdje u Budimpešti u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i gimnaziji. Sigurno da je to ključno mjesto za mlade Hrvate, za djecu ne samo u Budimpešti nego i šire. I ovdje konačno mogu naučiti ono po čemu se prepoznaju kao pripadnici hrvatskoga naroda, hrvatski jezik, hrvatsku kulturu, dakle sve one vrijednosti koje nas čine Hrvatima“, reče izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas. Naglasio je da danas zajednice, kako Hrvati u Mađarskoj tako i Mađari u Hrvatskoj, uživaju visoku razinu zaštite prava, te je dodao da je to uzrok za cijelu Europsku uniju, dapače i međunarodno prepoznato i vrednovano, te vjeruje da svemu tome pridonosi i rad Međuvladina mješovita odbora za zaštitu manjina, koji će rezultirati još boljim i većim napretkom svega onoga što je potrebno Hrvatima u Mađarskoj i Mađarima u Hrvatskoj.

Potom je uslijedio kulturni program, u kojem je nastupila „Tamburičina“ mlada skupina, školska Literarna i plesna scena pak izvodila je isječke iz povijesnog igrokaza „Vremeplov“. I pri kraju ugasiše se svjetla, i na pozornici je bila prigodna torta.

Kristina Goher

Brojni uzvanici

Intervju

Gordan Jandroković: Zaštita nacionalnih manjina, kako Hrvata u Mađarskoj tako Mađara u Hrvatskoj na vrlo visokoj je razini

Razgovarala: Branka Pavić Blažetin

▮ *Drugi put ste u službenom posjetu u Mađarskoj na poziv predsjednika Mađarskog parlamenta u nepunih godinu dana.*

– Mi smo se sastali prije otprilike godinu dana. Tada je to bio moj prvi međunarodni susret u funkciji predsjednika Hrvatskog sabora, i odabrao sam Mađarsku kao znak prijateljstva i poštovanja prema Mađarskoj i mađarskom narodu. Tada smo se već dogovorili da će naši susreti biti redoviti i, evo, ovoga puta smo se odlučili da stavimo fokus na zaštitu prava nacionalnih manjina, kako hrvatske u Mađarskoj, tako i mađarske u Hrvatskoj, i odlučili smo se da prvi dio dana budemo u Pečuhu, da obiđemo hrvatske institucije, a drugi dio dana da odeмо u Osijek da tamo posjetimo Prosvjetno-kulturni centar Mađara, da položimo temeljni kamen za gradnju đakčkog doma i poslije da se susretnemo s predstavnicima mađarske manjine.

▮ *Kako ocjenjujete današnji susret s predsjednikom Kövérom?*

– Ono što želim naglasiti jest da su odnosi hrvatske i mađarske tradicionalno dobri i prijateljski, a posebno bitna je tu suradnja na zaštiti prava Hrvata u Mađarskoj i Mađara u Hrvatskoj, i tu se zaista možemo pohvaliti jedni i drugi visokom razinom statusa naših manjina i s ponosom naglasiti da možemo poslužiti kao primjer drugim državama kada je u pitanju zaštita hrvatske manjine u Mađarskoj i mađarske manjine u Hrvatskoj.

Gordan Jandroković upisuje se u knjigu dojmova.

Ostvaren je dobar napredak na mnogim područjima, razgovarali smo o školstvu, kulturi, medijima, obrazovanju na hrvatskom jeziku, razgovarali smo o političkom predstavništvu Hrvata i zaista možemo biti zadovoljni gledajući sa strane Republike Hrvatske kako se razvijaju prava i kako stoje Hrvati u Mađarskoj. Na nama je da u prvom redu pomognemo Hrvatima koji ovdje žive, da oni očuvaju svoj identitet, svoj jezik, svoju kulturu, svoje poznatljivosti koje Hrvati u Mađarskoj imaju. I naravno u suradnji s mađarskom državom osigurati dovoljno financijska sredstva, i uvjete da se Hrvati mogu razvijati.

▮ *Posjetili ste hrvatsku školu i gimnaziju „Miroslav Krleža“, Hrvatsko kazalište, Ured Hrvatske državne samouprave gdje ste vodili jednosatne razgovore s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, voditeljima hrvatskih institucija u medija u održavanju HDS-a.*

– Vrlo sam zadovoljan onim što sam vidio posjetivši obrazovni centar „Miroslav Krleža“ pa nakon toga Hrvatsko kazalište ovdje u Pečuhu i sada Hrvatski dom, razgovarao sam s predstavnicima različitih institucija hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj, izvijestili su me o aktualnoj situaciji, o njihovom političkom djelovanju, o zaštiti njihovih prava u sferi kulture, obrazovanja, medija, hrvatskog jezika, govorili smo vrlo otvoreno o mnogim temama. Ne mogu, ne bih ni želio potencirati bilo kakve probleme jer uvijek se može naravno bolje, ali čini mi se da i jedna i druga strana imaju razloga za zadovoljstvo s obzirom na sveukupne uvjete kakvih danas imamo u okruženju zaštita hrvatske manjine u Mađarskoj i mađarske u Hrvatskoj su na vrlo visokoj razini, možemo biti zadovoljni.

▮ *Vidjeli ste krasne infrastrukturne projekte, koje su tu mogućnosti koje Vi kao predsjednik Hrvatskog sabora i hrvatska vlada ima kako bi upravo te infrastrukturne projekte napunila hrvatskim sadržajima ili pomogla da se oni još bolje napune hrvatskim sadržajem?*

– Pa zaista, vidljivo je unapređenje infrastrukture kada je u pitanju hrvatska manjina u Mađarskoj i objekti koje sam danas

S Hrvatskim glasnikom u ruci

Zajednička europska sudbina pri očuvanju kršćanstva, od Hunyadijevih do danas

posjetio zaista su na vrlo visokoj razini i zahvaljujem i mađarskoj strani na tome što izdvaja ta sredstva i osigurava ovu razinu prava za hrvatsku manjinu koje žive u Mađarskoj. Naravno, hrvatska država preko svojih nadležnih tijela, mislim tu i na Hrvatsko veleposlanstvo u Budimpešti, Generalni konzulat ovdje u Pečuhu, ali i kroz resorna ministarstva i kroz Ured koji brine o Hrvatima koji žive izvan Hrvatske, pomažu na različite načine. Dakako, uvijek je tu na prvome mjestu onaj financijski, oko toga je i najviše razgovora i pokušaja da što više sredstava dođu prema Hrvatima koji žive izvan Hrvatske, pa tako i prema Hrvatima koji su ovdje u Mađarskoj, ali postoji čitav niz kulturnih, obrazovnih projekata, znanstvenih projekata i kroz to naravno hrvatska država nastoji pomoći i Hrvatima koji su ovdje. Razgovarali smo recimo o Hrvatskom kazalištu u Pečuhu; osim financiranja, važne su naravno i kazališne predstave i bilo bi vrlo dobro, kada kazalište krene s punom snagom, da se na godišnjoj razini nekoliko predstava hrvatskih kazališta odigrava ovdje u Pečuhu.

I U razgovorima s kolegom Kővérom, jeste li se dotakli zastupljenosti kako Mađara u Hrvatskom saboru tako Hrvata u Mađarskom parlamentu jer njihova prava u zakonodavnim tijelima nisu ista?

– Različita su iskustva, različite su prakse u različitim europskim državama. Hrvatska ima vrlo visoku razinu zaštite manjinskih prava, pogotovo onih koja se tiču političkoga predstavništva, dakle u Hrvatskom saboru od 151 zastupnika, osam je zastupnika nacionalnih manjina, i mađarska nacionalna manjina ima svoga zastupnika. Model koji ima Mađarska nešto je drugačiji. Hrvati ovdje, koliko sam shvatio, nisu dobili dovoljan broj glasova da imaju punopravnog zastupnika, ali imaju glasnogovornika koji onda zastupa interese i prava hrvatske nacionalne manjine. Naravno da svi težimo tome da zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina bude puna, bude što snažnija, da budu što vidljiviji, ali to nije jedini način, postoji čitav niz drugih načina kako država može osigurati dobar i kvalitetan rad i razvoj nacionalne manjine, to, čini mi se, u Mađarskoj je dobro riješeno.

I Kaže se da je kultura najbolja politika.

– Kultura je jedna od najvažnijih politika i slažem se da se kroz kulturu jako puno toga može učiniti i na političkome planu, ali bez dobre politike nema onda ni ostalih politika, i ako nije politika dobra, tada ni kultura ne može učiniti sve. Dakle, i politika i kultura su važne.

„Sudbina cijele srednje Europe ovisi o tome hoće li se udružiti male države toga prostora“, naglasio je zamjenik premijera Zsolt Semjén na konferenciji Zajednička europska sudbina pri očuvanju kršćanstva – od Hunyadijevih do danas, 14. studenoga 2018. u Mađarskome parlamentu. Zamjenik premijera Semjén ukazao je da glede toga pitanja suradnja nada je skupina V4. Semjén se u svom izlaganju prisjetio razdoblja Hunyadijevih i tadašnjih povijesnih događaja, te je govorio o tome kako su Hunyadijevi postali braničima kršćanstva Europe. Spomenuo je pobjedu kod Beograda, koja je rezultirala 70-godišnji odustanak Turaka od napada na Ugarsku. Govorio je o stupanju na prijestolnicu kralja Matije Korvina, te je istaknuo da je povijesna znanost već obradila događaje više od petsto godina unazad, i kako mišljenje o ulozu i važnosti toga istaknutoga vladara nije se mijenjala tijekom stoljeća, i kako ga nisu mogli svojatati razne političke nakane. Matijin lik i u književnosti i u etnografiji nositelj je posebnog ugleda. Nikada ni o kome nije nastalo toliko pučkih pripovjedaka, anegdota i legenda. „Matijino je povijesno značenje da je kršćansku Ugarsku i Europu obranio od širenja Osmanskoga Carstva“, rekao je Zsolt Semjén, te je dodao da je već na početku XIV. stoljeća bilo nastojanje vladara okolnih zemalja radi oblikovanjem saveza Ugarske, Češke, Poljske i možda Austrije, jer je već tada manje-više svima prijetila opasnost Osmanlija, koji su tada već osvojili veći dio Balkana. Nakon dugogodišnjih ratova Matija je 1478. godine izabrao mir s Vladislavom, potom i poljskim kraljem Kazimirom IV. Potonja su istraživanja dokazala da je u Matijinim pismima, pregovarajući s Njemačkim Carstvom i Italijom, bio naveden plan o velikom protuturskom pohodu. No uzaludan je bio srednjoeuropski mir jer Matija sam nije mogao biti sposoban na takav pohod. Zsolt Semjén ukazao je na to da se povijest često ponavlja, i zbog toga je poučna prošlost za današnjicu i budućnost. Promatrajući trenutno europsko stanje, i danas je u opasnosti europska kršćanska civilizacija, premda ne od Osmanskoga Carstva, nego od prijetnje islamizacije. Zamjenik premijera citirao je iz pjesme „Szellembeszéd“ (Govor duhova) Lászlóa Fábiána Várija, potkarpatskoga mađarskog pjesnika, nositelja Odličja Attila Józsefa: „Mađari moji, kada me se prisjetite unazad oko četiristo pedeset godina, budite budni. Novi je opijum: prosjačkom je vojskom krenuo sultan.“ Predsjednik savjetodavnog tijela Spomengodine kralja Matije Gergely Gaal u svom je prigodnom govoru naglasio da istodobno s budimpeštanskom konferencijom, u Beču se otvara izložba. Dodao je da su na budimpeštanskoj priredbi zastupljene i manjine u Mađarskoj, poštovanje Hunyadijevih i u njihovu je krugu prisutno. Gergely Gaal usporedio je s razdobljem Hunyadijevih te je ukazao na to da je i tada trebalo obraniti Ugarsku i kako su naši narodi podnijeli goleme žrtve za zapadnu Europu.

MTI

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA

Kako donosi MTI, mađarska vlada želi proširiti broj graničnih prijelaza prema Hrvatskoj i prometne veze između Mađarske i Hrvatske. Mađarska i Hrvatska dijele granicu dugu 355 kilometara, na kojoj ima tek sedam cestovnih graničnih prijelaza, stoga se želi povećati broj graničnih prijelaza jednako tako i veze javnog prijevoza između dviju zemalja.

Među projektima koji su u tijeku jest razminiranje u Baranji koje Europska unija podupire s bespovratnih tri milijuna eura, i raspoređivanje 10 milijuna eura hrvatskim i mađarskim srednjim i malim poduzećima.

MTI donosi da je na nedavno održanoj konferenciji u Zalakarosu Marton Szűcs, voditelj zajedničkog tajništva za nadzor mađarsko-hrvatske suradnje, rekao da se u proračunskome financijskom okviru od 2014. do 2020. godine mađarske i hrvatske tvrtke mogu natjecati za ukupno 60,8 milijuna eura, te dodao da se u siječnju 2019. planira raspisati natječaj za dodatnih 20 milijuna eura kojima bi se financirali projekti u turizmu, kulturi, obrazovanju i zaštiti okoliša.

Spomendan i susret crkvenih zborova u Aljmašu Sjećanje na biskupa i pjesnika

Aljmaška Hrvatska samouprava, Rimokatolička župa i Bunjevački „Divan klub“ 10. studenoga suorganizirali su već redoviti Spomendan biskupa Ivana Antunovića i pjesnika Ante Evetovića Miroljuba te Susret hrvatskih crkvenih zborova. Svečanost je počela pozdravnim riječima i prisjećanjem predsjednice Valerije Petrekanić u mjesnome Prosvjetnom središtu, a nastavljena polaganjem vijenaca ispred Župnog ureda kod Antunovićeve spomen-ploče i pokraj župne crkve kod Evetovićeve poprsja.

Preporoditelj bačkih Hrvata, naslovni biskup Ivan Antunović rođen je u Kunbaji 19. lipnja 1815., a umro u Kalači 13. siječnja 1888. godine. Pokretačem je *Bunjevačko-šokačkih novina* (1870.) i *Bunjevačko šokačke vile* (1872.), autor nekoliko knjiga, među njima i najvrednije knjige podunavskih Hrvata u 19. stoljeću *Razprave o podunavskih i potisanskih Bunjevcih i Šokcih u pogledu narodnom, vjerskom, umnom, građanskom i gospodarskom* (1882.). U znak štovanja bački Hrvati 2001. godine postavili su mu spomen-ploče u predvorju nadbiskupske riznice u Kalači i na zgradi župnog ureda u Aljmašu sa sljedećim natpisom na hr-

Aljmaški učenici s učiteljicom Valerijom Petrekanić

Aljmaški učenici s učiteljicom Valerijom Petrekanić

Spomen-ploča biskupu Antunoviću na župnom uredu

vatskom i mađarskom jeziku: „U ovom domu je živio i stvarao za svoj ‚mili, dragi, nikad zaboravljeni rod‘, duhovni vođa i preporoditelj svih podunavskih Hrvata, biskup Ivana Antunović. Ovo obilježje podižu povodom 125. obljetnice njegova biskupskog imenovanja, 8. svibnja 2001. godine, zahvalni bački Hrvati.“

Hrvati u Mađarskoj u nakladi budimpeštanske Croatice u izdanju Hrvatski književnici u Mađarskoj objelodanili su pretisak njegove *Razprave* te djela *Život i rad biskupa Ivana Antunovića, narodnog preporoditelja* dr. Matije Evetovića i mr. Lazara Ivana Krmpotića koja je uredio dr. Dinko Šokčević.

Svećenik, pjesnik, valpovački župnik Miroљjub Ante Evetović rođen je u Aljmašu 12. lipnja 1862.

Kopija poprsja koju je izradio Ivan Meštrović

godine, a umro 24. veljače 1921. u Valpovu, gdje je i pokopan. Za života je objavio zbirku pjesama „Sretni i nujni časi“ (1908.). U nakladi budimpeštanske Croatice u izdanju Hrvatski književnici u Mađarskoj 2001. objelodanjene su mu Sabrane pjesme koje je priredio dr. Marin Mandić.

Nakon prisjećanja i polaganja vijenaca služeno je misno slavlje na hrvatskome jeziku koje je predvodio velečasni Subotičanin Jenő Varga, koji redovito služi mise u župnoj crkvi svetog Antuna Padovanskog u Baji. Nakon mise priređen je koncert crkvenih zborova u okviru kojega su nastupili pjevački zborovi Hrvata iz Baje, Dušnoka, Kačmara, Kalače i Aljmaša. U večernjim satima održan je i kulturni program uz domaći KUD „Zora“. Susret u Aljmašu završen je Hrvatskim balom, a za dobro raspoloženje pobrinuo se garski Orkestar „Bačka“. S. B.

Suradnja duga dva desetljeća, Vis – Pečuh

Ne motaj se po kući gola

Mišo Šarošac, Damir Bačić i generalni konzul Drago Horvat

Amatersko kazalište „Ranko Marinković Vis“ premijeru predstave „Ne motaj se po kući gola“ u siječnju ove godine ostvareno je u Hrvatskom domu na Visu, a 9. – 10. studenoga posredstvom Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe gostovanje u Pečuhu i Mohaču. U predstavi koju je režirao Lenko Blažević glume Ivo Pečarević, Antonija Baržić, Alen Galić, Domagoj Pšeničnjak i Ante Ilić. Tekst Georges Feydeana prilagodio je Vanča Kljaković, viški je amaterizam dao voditelja probe i šaptača Sandru Pečarević i Lauru Bajsić, a za rasvjetu se pobrinuo Marinko Zubčić. Marin, Ljubve, Vice, Korleone i novinar u lakoj i pitkoj komediji na splitskoj čakavici dobro su oraspoložili publiku koja se okupila u pečuškome Hrvatskom kazalištu i u mohačkom Kossuthovu kinu.

Alfa i omega viškoga kazališnog amaterizma neumorni Lenko Blažević osvrnuo se na dugogodišnju suradnju s Hrvatskim klubom Augusta Šenoe posredstvom kojeg su ostvarili dugi niz gostovanja u Pečuhu i šire tijekom protekla tri desetljeća. U prosincu 1995. godine osnovana

je Viška kazališna družina, danas Amatersko kazalište „Ranko Marinković“. Do danas su ostvarili 24 premijere, što je više od jedne predstave godišnje, a to je za kazališni amaterizam velika stvar. Igraju na viškome mjesnom idiomu i mnoge tekstove prilagođuju srednjodalmatinskoj čakavici, kaže Lenko Blažević, koja je razumljivija široj publici.

U Pečuhu je s viškim kazalištarima bio i umirovljeni dugogodišnji tajnik Hrvatskog sabora kulture Damir Bačić, koji je i potaknuo ovu plodonosnu suradnju. On je potaknuo i predložio za nagradu Hrvatski klub Augusta Šenoe. Tako je 18. lipnja 2018. godine, između ostalih predsjednica Republike Hrvatske Kolinđa Grabar-Kitarović u prigodi Dana državnosti i urudžbe odlikovanja i priznanja istaknutim pojedincima iz područja društvenih i humanističkih djelatnosti, Povelju Republike Hrvatske dodijelila Hrvatskom klubu „August Šenoa“, za izniman i dugogodišnji

Dio nazočnih

doprinos u promicanju hrvatske baštine, jezika, obrazovanja, kulture i folklor, te očuvanju hrvatske samobitnosti u Mađarskoj.

Viški kazalištarci na sceni

U predvorju Hrvatskog kazališta okupljenima su se obratili voditelj Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe Mišo Šarošac i Damir Bačić koji je ovoga puta poklonio osobnu knjižnicu, niz izdanja Narodna plesna kultura u Hrvata, koja je izlazila u nakladi Kulturno-prosvjetnog sabora Hrvatske, autor kojih knjiga jest Ivan Ivančan. Bačić tom prigodom reče da je to gesta kojom želi obilježiti četrdeset godina suradnje s Hrvatima u Mađarskoj i 35 godina suradnje s Hrvatskim klubom Augusta Šenoe, te dodao da se nada kako će ovim pridonijeti usvajanju i njegovanju ponajprije plesnoga blaga svih hrvatskih krajeva i ovdje u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

I kad umrem, pjevat će Slavonija

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoae, u organizaciji narečenoga Kluba, zagrebačke Hrvatske paneuropske unije, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Društva hrvatskih književnika Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemskog, 12. listopada održan je program „I kad umrem, pjevat će Slavonija“.

Naime, predstavljen je niz knjiga izašlih u sunakladi subotičkog Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Društva hrvatskih književnika Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski: „Izabrana djela“ hrvatskoga književnika rođenog u Hrtkovicima Miroslava Slavka Mađera. Radi se o tri knjige, četvrta je u pripremi, „Iza-

Predstavljajući

Generalni konzul Drago Horvat i konzul Neven Marčić

Uime domaćina Mišo Šarošac

brane pjesme I“, Izabrana proza II“, „Izabrane drame i dječja književnost III“.

O ovom izdavačkom projektu govorili su Mirko Čurić, predsjednik Društva hrvatskih književnika Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemskog, i Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te njihova prirediteljica Hrvojka Mihanović Salopek. U prvom svesku „Izabranih djela“ sačinjen je izbor iz 22 zbirke njegovih pjesama, u

drugom svesku „Izabranih djela“ nalazi se izbor iz četiri romana, dvije zbirke novela i pet zbirka kritičkih prikaza, memoarskih zapisa i eseja, a u trećem je izbor iz autorove dramske djelatnosti i književnosti za djecu i mlade.

U glazbenom je dijelu večeri nastupio Duo AH, Sanja Hajduković i Josip Molnar s pjesmama Miroslava Slavka Mađera Pjevat će Slavonija i Kukuruzi se njišu.

Kako je istaknula Hrvojka Mihanović

Salopek, Mađer je nedvojbeno svoja najvažnija književna ostvarenja dosegnuo na području pjesništva, ali bio je on žanrovski raznolik te se okušao i kao autor radijskih i televizijskih dramskih komada te igara za odrasle i za djecu, i sam radio dramske prilagodbe. Mađer je iza sebe ostavio golemo pjesničko, prozno i dramsko djelo, zaključeno je na pečuškom predstavljanju.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatska dječja knjiga u Mađarskoj

U organizaciji Društva hrvatskih književnika – Ogranak u Zadru, Hrvatske udruge istraživača dječje književnosti iz Zagreba, Sveučilišta u Zadru, Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja, Odjela za nastavničke studije u Gospiću i Gimnazije Jurja Barakovića, održani su Barakovićeve dani, Znanstveni skup Djetinjstvo poezije i poezija djetinjstva 25. – 26. listopada. Skupu je među dvadesetak sudionika sudjelovao i dr. sc. Stjepan Blažetin iz Pečuha, koji je izlagao na temu Hrvatska dječja knjiga u Mađarskoj. Blažetin je naglasio (čitamo iz knjižice sažetaka): Prve tekstove iz dječje književnosti Hrvata u Mađarskoj nakon II. svjetskoga rata treba tražiti na stranicama novina i kalendara. Prva knjiga izrazito namijenjena dječjoj čitateljskoj publici objelodanjena je tek 1980. godine (Sunčana polja), a do danas izašle su svega četiri samostalne zbirke dječjeg pjesništva, dva romana, dvije zbirke priča, jedna knjiga dječjih igroka i jedna antologija dječjih pjesama. Od 80-ih godina XX. stoljeća dječja književnost prestaje biti „slučajan i usputan“ književni proizvod na stranicama periodičnih izdanja te postaje poznatim kao poseban dio književnosti.

Trenutak za pjesmu

*Tiho, o tiho govori
mi jesen*

**Tiho, o tiho govori mi jesen:
Šuštanjem lišća i šapatom kiše.
Al zima srcu govori još tiše.
I kada sniježi, a spušta se tama,
U pahuljama tišina je sama.**

Dobriša Cesarić

Martinja u Donjoj Voći s prijateljima Nardarcima

Na Dan fare i Općine Donja Voća, 11. novembra, u nedilju, je bila pozvana na hodočasnu mašu u 11 uri, od tamošnjega duhovnika Marka Zadravca i načelnika Krune Jurgeca i nardarska delegacija. Uzrokom je služilo i to da peljačtvo gradišćanskohrvatskoga sela jur već od deset ljet njeguje prijateljstvo s ovim naseljem u Varaždinskoj županiji, a kontakti su postali intenzivniji, otkidob su na općinskoj i crkvenoj liniji stupili najpr mlade snage. U prepunoj crkvi sv. Martina, na čijoj stijeni se čuva i stopa sv. Martina, od 11.

novembra 2017. ljeta, mašu je predvodio fra Daniel Patafta, OFM s Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta u Zagrebu. Za crkvenim obredom u farskom domu smo bili pozvani na objed, a potom su gosti pohodili pred kratkim obnovljeni Općinski stan, a u kleti obitelji Lazar smo kušali i novo vino. Liktarica Narde, Kristina Glavanić i načelnik Donje Voće Kruno Jurgec su se dogovorili da u bliskoj budućnosti će se potpisati i Ugovor o suradnji med partnerskim općinama. *Tiho*

Likovna kolonija u spomen Lajošu Brigoviću

Jelena sa svojom slikom

Kad mi je u ljeti pri koljnofskom spravišću Josip Horvat, predsjednik Hrvatske likovne udruge CROART-a iz Subotice, spomenuo da bi imali volju i želju suradnju proširiti i s drugim gradišćanskim seli u formatu likovne kolonije, veljek su mi došle napamet riči Vincija Hergovića, načelnika Plajgora, kako bi htli jednoč viditi u Meršičevoj hiži, ka je zapravo za takove cilje pozvana u žitak, i hrvatske umjetnike stvarati. A s moljarske strane, mislila sam, gor ni potriban lipši kraj od Hrvatskoga Židana, Prisike i Plajgora. Pokidob bi bio napunio 80. ljetu svojega žitka najveći i najpoznatiji gradišćanski grafičar i slikar, uz to i zaljubljenik ovoga kraja, Lajoš Brigović, plan je prez sumlje bio gotov u glavi za drugu likovnu koloniju med Gradišćanskimi Hrvatima. Ključna peršona za organizaciju bila je pročelnica skupnoga Općinskoga ureda trih spomenutih sel Aniko Fucin, a i oduševljenje zastupnikov iz trih hrvatskih samoupravov bilo je na zavidnoj razini. Sudioniki ovoga puta su bili Nela Horvat, Cecilija Miler, Kata Šetrov, Larisa Đurić, Vladimir Doroghazi i Jelena Badnjevac, a uz poznata lica smo vidili i nove obraze. Umjetnici su od

Vladimir pri djelu

11. do 14. oktobra boravili kot gosti Gradišćanskih Hrvatov, s njimi su se družili ter upoznali znamenitosti i pohodili začarajuća mjesta. "Bio sam iznenadjen, kao i svi mi u upravi CROART-a, kako je jedna ideja, začeta u Koljnofu, tako brzo doživila svoju realizaciju, i jako smo se obradovali pozivu. Mi smo pokušali kroz naše viđenje ovoga kraja ostaviti trajni trag. Vjerujem da će ovi radovi trajno svidočiti o nekom talentu naših članova, o jednoj suradnji i zajedničkom zadatku na očuvanju, njegovanju i poticaju zajedničke kulturne baštine. Moramo još jednom zahvaliti gostoprinstvo ovih divnih ljudi, i naglasiti da uvjeti za stvaranje su izvanredni, a za nas je to vrlo važno", rekao je Josip Horvat dodajući još da tijekom cijeloga boravka darovani su jako lipim vrimenom. Na izložbi je zadnji dan predstavljeno petnaest prekrasnih slik, ke će podiljeno ostati i dospiti u društvene prostorije trih sel. Divne spominke na skupno druženje i nova saznanja o gradišćanskohrvatskom narodu, kot i o našoj povijesti pak zadužuju likovnjake da i dalje stvaraju i nam, za nas i od nas... *Tiho*

Umjetnici i domaćini u prisičkom parku Hali

Vesela hrvatska bajkovnica

Natjecanje u kazivanju priče na hrvatskom jeziku

Dana 27. studenoga 2018. u knjižnici budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đakcoga doma priređeno je uobičajeno školsko Natjecanje u kazivanju priče na hrvatskome jeziku, što ga je i ove godine organizirala knjižničarka ustanove Klara Bende Jenjik. Na nadmetanju, koje bilo u sklopu manifestacije „Tjedan hrvatske kulture“, sudjelovalo je četrdesetak učenika, od 1. do 4. razreda, a njihove je nastupe vrednovao tročlani prosudbeni odbor, na čelu s predsjednikom, glumcem Stipanom Đurićem, te članicama: hrvatskom spisateljicom Darijom Klaričić-Veg i novinarkom MCC-a Kristinom Goher. Nadmetanje je ostvareno s financijskom potporom Fonda ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa.

Postoji li boljša poticaja na čitanje od natjecanja u kazivanju priče? Mislim da ne. No uobičajeno njegovi sudionici i jesu „gutači knjiga“, i za njih knjiga je doista čarolija. Razmislimo li bolje, još uvijek pamtimo knjige koje su nam darivali, ali ipak najistaknutije mjesto na našoj polici dobivaju knjige koje smo dobili na natjecanjima. Kazivanje priče, znamo svi, zasebna je vještina. O tome su se osvjedočili i na ovogodišnjem nadmetanju, na kojem se natjecalo po kategorijama 1.-2. i 3.-4. razredi. Polaznici prvoga razreda:

Najbolji kazivači u društvu prosudbenog odbora

Balázs Bazan, Dániel Berecz-Tippel, Erzsébet Halász, Hanga Horvat, Leo Lampshire, Rózsa Rácz Szabó, Bertalan Révész, Mia Vám, i Dániel Vitlinger predstavili su se s kratkim igrokazom Josipe Franjić Radulović „Kod pekara“, što su uvježbali s učiteljicama Katicom Šokac i Yvette Bangha. Djeca su pojedinim detaljem na sebi, iza paravana, upućivali na pekarski proizvod kojega glume od pereca, krafne do francuza. Čestitka i pohvala i učenicima i učiteljicama za brižno pripremanje, te ne u posljednjem redu što je cijeli razred nastupao. U skupini učenika 2. razreda popratili smo već i solonastupe. Ezopovu priču o Lavu i mišu izvodili su Andrija Nagy-Sója, Nikolaos Georgopoulos i Alen Halilović; Bence Kovač kazivao je priču Stanislava Femenića „Žir i trava“, Száva Markó, Piroska Hracza, i Ajsa Rita Faggyas također jednu

Darovita Lilla

Ezopovu priču „Poljski i gradski miš“; Milan Tresó, László Czibulya i Sonja Szanyi-Nagy odabrali su naslov ruskoga pisca Tolstoja „Vjeverica i vuk“; Anna Olga Szabó pak Ivana Goleša „Crna mačka“. Nastup ove skupine zaključili su Andrija Išpanović, Levente Németh i Tomica Lorge s pričom „Učenik mrav“. Ova se skupina na nadmetanje pripremila s učiteljicama Kristinom Kirhofer i Monikom Režek. Anna Čudina i Zsófia Pszota bile su „Dobri zmajevi“ Jadranke Čunčić-Bandov; Tessa Nagy ispričala nam je „Krumpirsku priču“ Ivana Tomičevića; Kyra Kristóf bila je naratorica dok Daniel Pszota i Georgios Georgopoulos „Dva lava“ u priči Višnje Stahuljak; a ljupka Jasminka Tábori doista je bila neodlučna „Koji dan da pada kiša?“ (narodna); Hanna Lugosi i Annamária Dezső bile su „Šećer i sol“ Vjekoslava Huljića; Lilla Bendeskov i toga nas je danas očarala kazivanjem priče Ivane Brlić-Mažuranić „Šuma Striborova“. Šaljivo bih prokomentirala: „Lilla imaš odličan Hard Disk (tvrđi disk)“. Priča je bila odlično skraćena, no milim da ne treba toliko rekvizita i dovoljno je ako tijekom pričanja samo se ton glasa mijenja. Od Tamare Kákonyi smo doznali „Kako je stradala Zuki“ po priči Ivice Smolca. Tamara se i ovoga puta dokazala kao dobra glumica. Natjecateljice su pripremile: Dejana Šimon i Krisztina Németh. Najstariji, polaznici 4. razreda, odabrali su narodne priče, pojedine na dijalektu. Šime Čudina „Torbandus“, Ružica Czibulja „Dvo komšije“, Nándor Fülöp „Djed i repa“ te Viktória Kocsis „Jesen u bari“. Pripremile su ih učiteljice Snježana Baltin i Katica Benčik. I dok se iščekivalo popunjavanje spomenica, publici se nudio čaj i kolači, te se predstavila i svoju priču prepričavala gošća spisateljica Darija Klaričić-Veg. Kako nam je ona govorila, i danas bi voljela biti dijete, i najviše voli pisati za djecu te trenutno najviše je zaokupljena svijetom fantastike. Iza sebe ima dva završena romana, četiri nezavršena i jedan započeo te umalo sedamdeset dječjih priča. Darija je bila izvrstan dar za djecu, očarala ih je pričom, prvom objavljenom slikovnicom naslova „Luka i Zubić-vila“. Svim sudionicima dodijeljena je spomenica i čokolada, a najboljima spomenica s postignutim rezultatom i poklon-knjiga. Rodili su se ovi rezultati: u kategoriji 1.-2. r.: 1. Bence Kovač, 2. Ana-Olga Szabó, 3. Levente Németh, Tamás Lorge, Andrija Išpanović, a posebna je nagrada pripala 1. razredu; 3.-4. r.: 1. Tamara Kákonyi i Jasminka Tábori, 2. Lilla Bendeskov, 3. Ana Čudina i Zsófia Pszota.

I što reći na kraju? Samo tako i nadalje jer smo se i ove godine uvjerali u darovitost kazivača. Velika čestitka svima!

Kristina Goher

Kip Celjanske Marije jur u Gornjem Četaru

Škuri oblaci i obilna godina su nas „batriili“ do Narde, 27. oktobra, u subotu, a kad smo izašli iz nardarske crikve s milosnim kipom Putujuće Celjanske Marije, prestala je curiti. Vjerniki iz Narde, Gornjega Četara i Petrovoga Sela, molitvom i marijanskimi jačkama su pišice sprohodili Celjansku Madonu u susjedni Gornji Četar. Štatuu su izmjenično nosili četarski ognjogasci ter kotrigrig kulturnih i civilnih društav, a i mali ministrianti, pod peljanjem farnikov Tamása Várhelyija i Richárda Inzsöla. U crikvi sv. Mikule s večernicom je dočekan kip Blažene Divate Marije, a predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Roža Pezenhoffer ovako je pozdravila nazočne: „Velika nam je čast, da smo danas primili iz Narde Putujuću Mariju. Mislimo da vrime adventa i božićni svetki će biti ovo ljeto za nas drugačiji, posebniji, kot su bili u prošli ljeti. Marija će nam polipšati ovo vrime. Ufamo se, da budemo mogli zaslužiti ov veliki dar. Dojdite s nami moliti, jačiti, Marija Celjanska će nam pomoći...“ Domaćini su potom pozvali sve hodočasnike na agape u školu, kade su se stoli skoro srušili od svakarčkove

fele pečenoga i dobrih falatov. Milosni kip sve do 5. januara 2019. ostane u Gornjem Četaru, ali pred tim još ove subote vjerniki Pinčene doline su pozvani na skupno farsko shodišće. Lovretanska večernica se začme u crikvi sv. Mikule u 14.30, potom u organizaciji domačega jačkarnoga zborra i mjesne Hrvatske samouprave se priredjuje i adventski koncert pri kom nastupaju domaći zbor Rozmarin, Slavuj iz Hrvatskih Šic, klapa Dičaki,

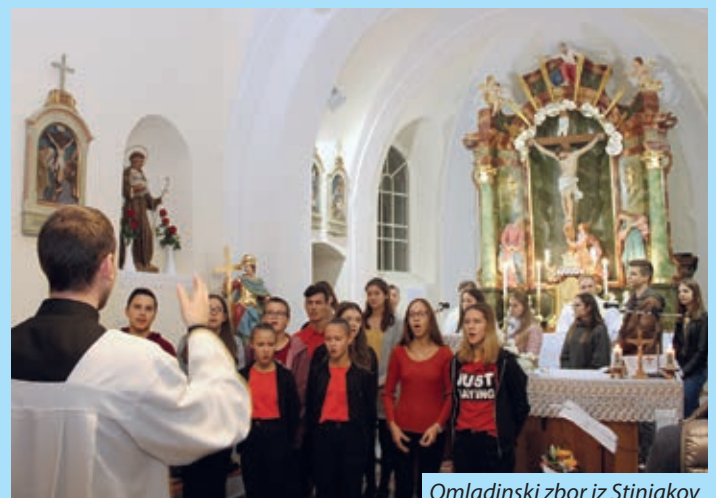
zbor Narde, Ljubičica iz Petrovoga Sela, Djurdjice iz Sambotela. Na kraju shodišća je prošecija s kipom Putujuće Celjanske Marije uz molitvu i jačku.

Tiho

„Bog mi je svitlost i spasenje“

Mladina pred Celjanskom Marijom

Gustokrat se najdemo od augustuša u Nardi i zavolj nazočnosti kipa Putujuće Celjanske Marije u Pinčenoj dragi. Ovo je pravi trenutak i za to da se pred nje oltarom skupaspravi i hrvatska mladina iz Austrije i Ugarske. 12. oktobra, u petak, na inicijativu Hrvatske sekcije Pastoralnoga ureda Željezanske biškupije pozvani su bili mladi na večernju molitvu i prošeciju sa štatuom Celjanske Madone, prilikom Biškupske sinode o mladini. Svetačnost su muzički sprohadjali omladinski zbor iz Stinjakov, pod peljanjem dijakona Andreasa Stipšića, i tamburaši Narde. Molitvu je predvodio Štefan L. Jahns, farski moderator na Stinjaki. Za početnom tišinom i škurinom u nardarskoj

Omladinski zbor iz Stinjakov

crikvi jedna za drugom su našgane sviće i preštan je citat iz Evandjelja po Ivanu: „I svitlost je svitila u škurini, a škurina ju nije prijala...“ U svojoj prodiki je stinjački duhovnik pozvao mladinu na razmišljanje, na kom mjestu im je Jezuš Kristuš u žitku, kakov je njev odnos prema Crikvi, i da li imaju u srcu uz ideale i cilje vrimenta za molitvu, za ljubav najbližnjih?! Na koncu molitvene ure za meditacijom i jačkama podiljen je blagoslov, a svi su imali još mogućnost družiti se na farofu uz zvanaredno gostoprinstvo domaćinov.

Tiho

Martinci

U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave te Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ i Kulturnoga društva „Martince“, 10. i 11. studenoga 2018. godine priređuje se proslava Martinja i Sastanak odseljenih Martinčana. Prvog dana, 10. studenog, u Sportskom će se centru prirediti od 19 sati kulturni program, u kojem nakon pozdravnih riječi načelnika i predsjednika Hrvatske samouprave sela Martinaca, sudjeluju: garsko Kulturno-umjetničko društvo, martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni“, Orkestar Podravka i Orkestar Vizin iz Pečuha. Na programu sudjeluju i članovi pečušskog KUD-a Tanac. Nakon kulturnoga programa slijedi zajednička večera te

Krštenje mošta

KUD Iz Gare

Ženski pjevački zbor Korijeni

Felsőzentmárton Sportcsarnok
2018.12.21. 19:00
Martinci Sportiska dővorná
21.12.2018. 19:00

Karácsonyi koncert Božićni koncert

I. "Svim na zemlji mir, veselje"
Karácsonykoszöntő kulturális műsor Dráva menti horvát előadókkal
Doček Božića – kulturni program u izvedbi KUD-ova iz Podravine

II. Koncert **GRUPA MAGAZIN**

A belépés díjtalan!
Ulaz je besplatan!

krštenje mladoga vina na šaljiv način u izvedbi martinjskog biskupa i hrvatskih tamburaša, zatim zajedničko druženje i glazbena večer uz Orkestar Podravka. Drugi dan počinje s tamburaškom svetom misom u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi. Potom od 13 sati na Cretiću se odigrava prijateljska nogometna utakmica između santovačkih i martinačkih veterana, koja je završetak dvodnevne priredbe u Martincima.

RMN

BARČA

Hrvatska samouprava grada Barče organizira adventsku priredbu 5. prosinca 2018. U 17 sati je sveta misa na hrvatskom jeziku u katoličkoj crkvi. (Misu služi velečasni Franjo Pavleko- vić iz Pečuha, pjeva KUD Podravina uz pratnju Orkestra Vizin.). Nakon mise slijedi božićni koncert (crkva), a potom prijam i javna tribina barčanske Hrvatske samouprave, u Restauraciji „Csillag“.

STARIN

Pečuško Hrvatsko kazalište 26. listopada 2018. gostovalo je s pučkom igrom „Marica“ Zoltana Gataija u Starinu. Ta je pred- stava imala premijeru 4. studenoga 2016. Zahvaljujući veli- kom uspjehu, zainteresirani su imali priliku pogledati komad u pečuškom Narodnom kazalištu, u Sukitu, Lukovišću, Kato- lju, Salanti, Sumartonu, Udvaru, Sentivanu, u Hrvatskom škol- skom centru Miroslava Krležu, Olasu, Budimpešti, Santovu, Potonji, Mohaču, Čikeriji, Aljmašu, Petrovom Selu, Vinkovcima i Kašadu.

Mala stranica

O svetom Nikoli

Bilo je to u vrijeme progona kršćana, a osobito svećenika i biskupa. Neki pobožan dječak čiji su roditelji umrli dok je on još bio malen, postao je svećenik. Često je čitao Bibliju, molio se Bogu i pomagao ljudima onoliko koliko je mogao.

Jednog običnog jutra, po svom je običaju došao u crkvu pomoliti se da mu Bog pomogne prebroditi novi dan. U crkvi, u kojoj u to doba gotovo nikada nije bilo nikoga, nastade nekakvo komešanje. U polumraku svećenik vidje neke crne prilike koje govore: „Ovaj je! On je! Njega ćemo! Baš njega!“ Prepade se on da nisu progonitelji. Znao je da im se oduprijeti ne može pa je samo nastavio moliti. Oni ljudi krenuše k njemu govoreći: „Ti si jutros prvi ušao u crkvu i ti ćeš nam biti biskup. Reci, kako se zoveš?“ „Nikola“ – tiho odgovori svećenik.

Bio je zabrinut kako će se on kao biskup brinuti za kršćane koji su progonjeni, mnogi i po tamnicama, češće gladni nego siti. Kako im pomoći da ne izgube vjeru u pravoga živoga Boga? Pomagao im je novcima koliko je imao i molitvom koliko je mogao.

Zbog svog kršćanstva završio je i on u tamnici, ali nije se odrekao pravoga Boga. Niti je zamrzio ljude. Toliko se iskreno molio da je Bog na njegovu molitvu učinio mnoga čuda. A prema ljudima je bio toliko dobar da o njemu i mi danas pripovijedamo. I uvijek je pomagao u tajnosti – postao je tajanstveni pomagač ljudima. A ljudi, radoznali kao i uvijek, uhvatili su ga nekoliko puta na djelu i ispričali svima koji su ih htjeli slušati.

Za pametne i pametnice

U osmobjerci pronađi zadane riječi, a preostala slova ispiši po redu i dobit ćeš rješenje!

Riječi: SVETAC, DOBROTA, DARIVANJE, KAPETAN, MORE, ŽITO, BISKUP, CARIGRAD, EGIPAT, MIRA, KRUH, SELJACI, VREĆE, GLAD, KIŠA, BOG, LJUDI, MORNARI.

S	S	Ž	I	T	O	A	R	I	M
V	P	U	K	S	I	B	D	M	V
E	Ć	E	R	V	E	T	A	O	E
T	A	P	I	G	E	N	R	R	NJ
A	K	R	U	H	A	D	G	N	A
C	M	I	B	T	I	A	I	A	V
A	N	O	E	I	D	L	R	R	I
Š	G	P	R	K	U	G	A	I	R
I	A	O	S	E	LJ	A	C	I	A
K	L	A	A	T	O	R	B	O	D

Rješenje: _____

Mali kviz o svetom Nikoli

- NIKOLA JE BIO:
A) SVEĆENIK B) BISKUP C) PAPA
- BLAGDAN SVETOG NIKOLE SLAVIMO U
A) DOŠAŠĆU B) KORIZMI C) BOŽIĆNOM VREMENU
- NIKOLA JE POSTAO SVET ZATO ŠTO JE BIO
A) BISKUP B) BOGAT C) DOBAR ČOVJEK
- NIKOLU POKAZUJEMO U
A) ZELENOJ ODJEĆI B) CRVENOJ ODJEĆI C) LJUBIČASTOJ ODJEĆI
- SVETI NIKOLA ZAŠTITNIK JE
A) DJECE, RODITELJA I BISKUPA B) DJECE, POMOĆNIKA I LIJEČNIKA C) DJECE, PUTNIKA I POMORACA
- ZAŠTO SE NIKOLI MOLE POSEBNO PUTNICI
A) VOZIO JE FIJAKER B) SMIRIO JE VALOVE C) IZGRADIO JE CESTU
- SVETI SE NIKOLA RODIO U DANAŠNJOJ
A) TURSKOJ B) FRANCUSKOJ C) ITALIJI

Studenti iz matične domovine u pomurskim školama

Pedagoški kolektiv keresturske i serdahelske hrvatske škole osim uobičajene nastave pokušava osigurati svojim učenicima razne mogućnosti za učenje hrvatskoga jezika. Jedan od najučinkovitijih načina jest susret i saobraćaj s izvornim govornicima iz matične domovine s kojima se može razgovarati isključivo na hrvatskom jeziku. Serdahelska Osnovna škola „Katarina Zrinski” već 17 godina surađuje s Odjelom za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru, a keresturska škola tri godine s Odjelom za kroatologiju Sveučilišta u Zagrebu. Zahvaljujući tim suradnjama, i u jednoj i u drugoj ustanovi boravili su studenti na praktičnim vježbama, u Serdahelu od 4. do 11. studenoga, a u Keresturu od 5. do 9. studenoga.

Druženje zagrebačkih studenata i nastavnika serdahelske škole

Cilj je obiju suradnja pomoć učenicima u učenju hrvatskoga jezika, nastavnicima u metodici podučavanja jezika, a studentima u upoznavanju s Hrvatima u Mađarskoj, te iskušavanje svojih sposobnosti podučavanja u dijaspori u otežanim okolnostima, druženje djece sa svojim vršnjacima u Hrvatskoj, odnosno upoznavanje djece s ljepotama matične domovine. U objema ustanovama tijekom tjedna studenti održavaju sate hrvatskoga jezika, odnosno sate pjevanja, tjelesnog odgoja, tehnike, prirode na hrvatskome jeziku. Studente iz Zadra svake godine prati profesorica dr. Smiljana Zričić, a zagrebačke studente dr. sc. Sanja Vulić. Osim sudjelovanja u nastavi, studenti se upoznaju s pomurskim krajem, životom pomurskih Hrvata, organizirani su za njih izleti, zadarski su studenti posjetili Budimpeštu i Keszthely, a zagrebački Stolni Biograd i ušće Mure u Dravu u Tilošu, naravno uz to još uvijek stignu pogledati i obližnji grad Kanižu. Zauzvrat će učenici boraviti tjedan dana u Hrvatskoj, serdahelski učenici u Zadru, a keresturski učenici u hrvatskome glavnom gradu kod svojih vršnjaka retkovečke osnovne škole. Svake je godine među učenicima veliko uzbuđenje kada stižu mlade učiteljice i učitelji, jer znaju da će donijeti razne zanimljivosti, nove pjesmice, nove igre i morat će razgovarati s njima na hrvatskome jeziku. Studenti nikada ne dolaze praznih ruku, uvijek podare učenike slatkišima. Obje se suradnje ostvaruju s nesebičnom pomoći mnogih sudionika od školskih ustanova, mjesnih i narodnosnih samouprava, civilnih organizacija, fakulteta i pojedinaца koji su tijekom godina shvatili važnost ove obrazovne suradnje. Prilikom gostovanja studenata njihove profesorice uvijek se

Na satu hrvatskoga jezika u Serdahelu

Na vježbama kod profesorice Sanje Vulić

pripremaju s nekim predavanjem, koje smatraju korisnim za nastavnike hrvatskoga jezika. Profesorica dr. Smiljana Zričić više puta je podijelila svoje znanje o odgoju djece s posebnim potrebama, a ovaj put je govorila o uključivanju, inkluziji u obrazovanju i kako se brine hrvatski sustav o djeci s posebnim potrebama, a profesorica dr. Sanja Vulić održala je vježbe o pravogovoru. Važno je napomenuti, da zahvaljujući suradnji sa zagrebačkim fakultetom, tijekom ljeta nastavnici keresturske škole sudjelovali su u Međunarodnoj ljetnoj školi za nastavnike hrvatskoga jezika u Krku. beta

Šopronski Hrvati na hodočašću oko Šibenika

FOTO: FRANJO PAJRIĆ

Pred Visovcem s dubravičke strane

Šopronski Hrvati, pod peljanjem dr. Franje Pajrića, i ljetos su u okviru shodišća bili na otkrivanju lipote, na upoznavanju brojnih povijesnih i crikvenih spomenikov u staroj nam Domovini. Od 18. do 20. oktobra obišli su Crikvu hrvatskih mučenikov na Udbini, stali su u Kninu i Drnišu, a uživali su uz ostalo i u zalasku sunca na morskoj obali Šibenika. Na otoku Visovcu je Gradišćanec dočekaio fra Stojan Damjanović ki se je većkrat obrnuo jur u našem Gradišću. Posjet malomu „raju na zemlji“ i maša pred oltarom Gospe Visovačke vjerojatno su bili i vrhunac ovoga izleta. Šetnja u Šibeniku i Skradinu, razgledanje znamenitosti toga kraja, zarizali su se u spominak svakomu putniku.

Tiho

Sedamdeseti rodjendan bivšega peljača petroviskih tančošev Janoša Nemeta

Na sredini jubilar s prijatelji, muzičari

Tanac i muzika važni su fundamenti petroviskoga žitka, zato su bili pozvani 27. oktobra, u subotu, tako i tančoši HKD-a Gradišće kot i muzikanti na rodjendan Janoša Nemeta, kako ga svi znamo Cenca. On je od 1975. do 1978. ljeta peljao petroviske tančoše, ali je u prošlosti bio i na čelu židanske folklorne grupe, a poznat je kot strastveni organizator hrvatskih balov u Kisegu i Sambotelu. Petrovisku folklornu grupu u njegovo vrime je upoznala cijela država, pokidob je nastupala i došla do polufinala u folklornom naticanju Ugarske televizije „Gdo što zna“, 1978. ljeta. Na njegov 70. rodjendan doputovala je domom i sestra Boriška iz Belgije, ali došli su mu gratulirati i brojni prijatelji ne samo iz sela nego i iz Kisega i Hrvatskoga Židana, ter iz Austrije, med njimi i načelnik Pinkovca Leo Radaković. Pravoda i ovput je odigrano kolo, a s tančoši skupa je slavljenik dokazao, ljeta su samo numeri, tijelo, ruke i noge su još vik pripravnne i za brži ritam. Jončiju željimo i mi čuda zdravlja i veselja, i daljnja ljeta u dobrom društvu, tancu i jački.

Tiho

ADVENAT 2018

KOLJNOF - KÓPHÁZA

HODOČASNO MIESTO ČRNE MADONE
FEKETE MADONNA BŰCSŰJÁRÓ HELYE

18:00

01.12 - KOLO SLAVUJ I PZ KUD-a IVAN GORAN KOVAČIĆ

08.12 - HKUD MIHOVEC MIKI - ZAGREB

15.12 - CRIKVENI ZBOR KLIMPUH

22.12 - KOLJNOFSKI TAMBURAŠI

ORGANIZATORI/ SZERVEZŐK: Mladik, Hrvati-Horvátok Egyesület

PODUPIRAJU NAS/ TÁMOGATÓINK: Kópházi Horvát Nemzetiségi Önkormányzat,
Kópházi Horvát Egyesület, Lavanda, EMC-GRAH "KUME"

lavanda.hu

@gluhicaiprjkt

NARDA

Hrvatska samouprava poziva na Adventski koncert sa svetom mašom 7. decembra, u petak, od 17.30 začeto, u mjesnu crikvu. Mašu celebrira farnik Tamás Várhelyi, a na koncertu nastupaju prisički Jačkarni zbor Zviranjak, Dičaki i nardarske jačkarice.

HRVATSKI ŽIDAN

Osnovna škola Hrvatskoga Židana Vas srdačno poziva i čeka na Božično naticanje u recitiranju pjesme i proze, koje se priredjuje jur po treći put 7. decembra, u petak, početo od 10 uri. Gradišćanski školari, od 1. do 4. razreda, moru se najaviti s književnimi djeli na temu adventa i Božića.

SAMBOTEL

Hrvatska samouprava dotičnoga grada srdačno poziva Vas i vašu familiju na tradicionalnu božičnu svetačnost 16. decembra, u nedilju, početo od 15 uri u sambotelsku zgradu Hrvatske škole i čuvarnice ter središće mjesne Hrvatske samouprave i Društva sambotel-skih Hrvatov (Ulica Mari Jászai 4). Nastupaju: tamburaši iz Sambotela, dica čuvarnice i škole Miroslava Krleže, dica iz Osnovne škole Mihálya Vácija, Simfonijski orkestar Savaria i jačkarni zbor Djurdjice iz Sambotela. „Svečujte s nami!“, poručuju organizatori.

Hrvatska samouprava Željezne županije srdačno Vas poziva na javnu tribinu 11. decembra, utorak, od 15.20 u zgradu Željeznožupanijske samouprave (Sambotel, Trg Dániela Berzsenyija 1).

Croatica – Božićni koncert

Pozivamo Vas na budimpeštanski Božićni koncert Croatice, koji će biti u

PETAK, 7. PROSINCA 2018. S POČETKOM U 19 SATI,

u PALAČI ŠTEFANIA (Stefánia palota)

Adresa: 1143 Budapest, Stefánia út 34–36.

Gosti večeri su:

Najbolji hrvatski tamburaši (Zlatni dukati)

Veselimo se Vašem dolasku!

ULAZ JE BESPLATAN, ali tražimo registraciju na elektronskoj adresi: croatia@croatia.hu

Hrvatski kalendar 2019

Hrvatski kalendar 2019, godišnjak Hrvata u Mađarskoj, izašao je u nakladi poduzeća Croatica. Na 240 stranica ova već desetljećima najpopularnija hrvatska knjiga u Mađarskoj, neka bude ukras na polici vašega hrvatskog doma i u 2019. godini i desetljećima koja nadolaze, kada će je listati vaša djeca i unuci! Naručite Hrvatski kalendar 2019 po simboličnoj cijeni od 1200 Ft.

Listajte stranice Hrvatskog kalendar 2019, „oaze hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“.

Više na e-adresi croatia@croatia.hu ili na telefonu: 1/ 269 2811 ili 1/ 269 1974, Adresa: Croatica Nonprofit Kft., 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b.

KAČMAR

Kako nam uz ostalo reče predsjednica Hrvatske samouprave Teza Vujkov Balažić, u posljednje su vrijeme u crkvi imali samo jednu hrvatsku misu potkraj listopada. Već po ustaljenom običaju, 8. prosinca planiraju proslaviti Materice i Oce, blagdan bunjevačkih majka i očeva, te spomendan književnika i župnika Ivana Petreša, što slave već dvadeset godina. Program počinje misnim slavljem na hrvatskome jeziku, slijedi polaganje vijenaca kod spomenika Ivanu Petrešu u središtu naselja, a pred seoskom kućom zapalit će drugu adventsku svijeću. Nakon toga priredit će svečanost uz mali prigodni program, izložbu i zajednički ručak. U mjesnom domu kulture planiraju i malu izložbu bunjevačkohrvatskih molitvenika. Kako je ove godine bila 145. obljetnica njegova rođenja, a iduće godine bit će 105. godišnjica njegove smrti, prisjetili bi se i velikoga hrvatskog pjesnika Antuna Gustava Matoša koji je za sebe znao kazati da je „Bunjevac porijeklom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin odgojem“.

DOMBOVAR

Hrvatska narodnosna samouprava prigodom Dana narodnosti 12. prosinca 2018. godine od 17 sati organizira uobičajeni Adventski gala program u svečanoj dvorani Stručne škole „Apáczai Csere János“. Počasni su gosti priredbe: Drago Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, i Arpad Potapi, državni tajnik, zastupnik grada Dombovara u Mađarskom parlamentu, te Tamás Fehérvári, župan Tolnanske županije. Želja nam je ovom priredbom dočarati ugođaj došašća u iščekivanju Božića, kaže predsjednik dombovarske Hrvatske narodnosne samouprave Gabor Varga-Statler.

BAJA

Pod naslovom „Hrvatski plesni i glazbeni susret“ Udruga Plesni krug „Šugavica“ u prosincu organizira dvije hrvatske plesačnice koje će se održati u sportskoj dvorani istoimene Osnovne i sportske škole na bajsom Dolnjaku, s početkom u 18 sati. Cilj je susreta podučavanje hrvatskih plesova i vježbanje na plesačnici. Hrvatske plesove 7. prosinca podučavat će Erika Pfundt, soloplesačica KUD-a „Tukulja“, svira Orkestar „Selo“. Na plesačnici, koja će se prirediti 15. prosinca, svirat će dušnočki orkestar „Zabavna industrija“.

VRŠENDA

Udruga baranjskih Hrvata u suradnji s Hrvatskom referaturom Pečuške biskupije organizira adventsku hrvatsku svetu misu i koncert. U vršendskoj crkvi svetog Mihajla, u nedjelju 9. prosinca, od 14 sati misu će predvoditi velečasni Ilija Čuzdi. Misu će pjevati velikogorički gradski zbor „Franjo Lučić“. Zatim će isti zbor održati koncert. Organizatori svakog srdačno očekuju.